

Sygn. akt VII U 626/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant st. sekr. sądowy Maria Nalewycz}ska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 października 2018 r. w Warszawie

sprawy M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 5 kwietnia 2018 r., znak: (...)

1. oddala odwołanie;

2. nie obciąża odwołującego kosztami zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2018 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. odmówił ubezpieczonemu M. Z. przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego z uwagi na niedostarczenie organowi rentowemu postanowienia Sądu o ogłoszeniu upadłości prowadzonej działalności gospodarczej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego nie wynika także, aby płatnik składek rozpoczął prowadzenie postępowania likwidacyjnego. Dodał przy tym, że likwidacja pozarolniczej działalności gospodarczej oznacza całkowite zakończenie bytu prawnego podmiotu, definitywne zlikwidowanie jej działalności, a zlikwidowana firma przestaje istnieć na rynku. Jednocześnie organ rentowy podał, że ubezpieczony wykazał ogólny staż pracy w łącznym wymiarze 37 lat, 3 miesięcy i 6 dni okresów składkowych (decyzja z dnia 5 kwietnia 2018 r., znak: (...))

Ubezpieczony M. Z., w dniu 26 kwietnia 2018 r. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 5 kwietnia 2018 r., znak: (...) odmawiającej mu prawa do świadczenia przedemerytalnego. Ubezpieczony zaznaczył, że w latach 1993-2015 prowadził własną Agencję Handlowo- (...) pn. (...) z siedzibą w W.. Nadmienił, że w listopadzie 2015 r. zawiesił prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą, po czym zarejestrował się w Powiatowym Urzędzie Pracy, uzyskując status osoby bezrobotnej. Podkreślił, że w dniu 7 grudnia 2017 r. działalność gospodarcza została wykreślona z rejestru, a zaświadczenie o jej likwidacji znajduje się w aktach sprawy. Stwierdził, że z uwagi na fakt, że spełnia wszystkie przesłanki określone w art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2148) oraz legitymuje się ogólnym stażem pracy w wymiarze 37 lat, jego wniosek o przyznanie świadczenia powinien zostać uwzględniony. Mając powyższe na uwadze, odwołujący

wskazał, że decyzja z dnia 5 kwietnia 2018 r. nie jest prawidłowa i nie odpowiada prawu (odwołanie z dnia 26 kwietnia 2018 r. k. 3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., w dniu 17 maja 2018 r. zajął stanowisko w sprawie i wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., powołując się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji. Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał na treść art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U z 2017 r. poz. 2148) z którego wynika, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła, co najmniej 56 lat – kobieta i 61 lat – mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Ponadto zgodnie z ust. 3 powołanego przepisu, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie, co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: nadal jest zarejestrowana, jako bezrobotna, w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, a także złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Organ rentowy wskazał, że jak wynika z powołanych przepisów warunki, jakie m.in. musi spełniać osoba występująca z wnioskiem o świadczenie przedemerytalne, tj. osiągnięcie odpowiedniego wieku, posiadanie określonego stażu pracy związane są z rozwiązaniem stosunku pracy, stosunku służbowego ze ściśle określonych przyczyn, takich jak likwidacja lub niewypłacalność pracodawcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 października 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub ogłoszenie upadłości prowadzonej firmy. Zatem osoby, które prowadziły działalność pozarolniczą są zobligowane do przedłożenia postanowienia sądu o ogłoszeniu upadłości. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że wobec nieprzedłożenia przez ubezpieczonego wyżej wskazanego dokumentu, zaskarżoną decyzją odmówił przyznania na jego rzecz prawa do dochodzonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 17 maja 2018 r. k. 9-10 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. Z., urodzony w dniu (...), w dniu 14 marca 2018 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego. Do powyższego wniosku ubezpieczony załączył informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy, z której wynika, że w okresie od dnia 25 sierpnia 1975 r. do dnia 14 listopada 1977 r. M. Z. był zatrudniony w Zakładach (...) na stanowisku kontrolera jakości. Następnie w okresie od dnia 15 maja 1979 r. do dnia 31 października 1983 r. ubezpieczony świadczył pracę na rzecz Przedsiębiorstwa (...) na stanowiskach mechanika samochodowego i kierowcy, a w okresie od dnia 1 grudnia 1983 r. do dnia 23 czerwca 1984 r. był zatrudniony w Zakładach (...) im. 15 Grudnia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. W kolejnych okresach czasu, tj. od dnia 23 lipca 1984 r. do dnia 21 września 1985 r. ubezpieczony M. Z. wykonywał pracę na rzecz Przedsiębiorstwa (...) na stanowisku kierowcy, od dnia 1 czerwca 1986 r. do dnia 18 października 1986 r. był zatrudniony w Ogólnokrajowej Spółdzielni (...) z siedzibą w W. na analogicznym stanowisku pracy, a od dnia 20 października 1986 r. do dnia 31 lipca 1988 r. świadczył pracę na rzecz Przedsiębiorstwa (...) w charakterze kierowcy. Ogólny staż pracy ubezpieczonego wynosi 37 lat, 3 miesiące i 6 dni okresów składkowych (wniosek z dnia 14 marca 2018 r. wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych k. 1-4, świadectwo pracy z dnia 15 maja 1979 r. k. 7, świadectwo pracy z dnia 9 listopada 1983 r. k. 8, świadectwo pracy z dnia 23 czerwca 1984 r. k. 9, świadectwo pracy z dnia 10 września 1985 r. k. 10, świadectwo pracy z dnia 20 lutego 1986 r. k. 11, świadectwo pracy z dnia 17 października 1986 r., świadectwo pracy z dnia 1 sierpnia 1988 r. k. 13 a.r.).

Z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że ubezpieczony M. Z. w dniu 16 lipca 1993 r. zarejestrował działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług poligraficznych, drukarskich i intrologatorskich. W dniu 30 listopada 2015 r. ubezpieczony zawiesił prowadzenie powyższej działalności gospodarczej z uwagi na jej nierentowność związaną z utratą płynności finansowej. Nie ogłoszono upadłości prowadzonej przez ubezpieczonego firmy, jak również nie zostało wszczęte postępowanie likwidacyjne. Ubezpieczony nie występował też z wnioskiem o ogłoszenie upadłości. W grudniu 2017 r. firma została wykreślona z Rejestru Przedsiębiorców na podstawie art. 34 ust. 5 pkt 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, z uwagi na nie złożenie wniosku o wpis informacji o wznowieniu działalności gospodarczej przed upływem okresu 24 miesięcy od dnia zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej. Począwszy od dnia 13 stycznia 2016 r. ubezpieczony pozostaje zarejestrowany w Urzędzie Pracy (...) W. w charakterze osoby bezrobotnej z prawem do zasiłku, który został przez niego pobrany w wysokości 7.423,20 zł za okres od dnia 12 kwietnia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. oraz w wysokości 287,20 zł za okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 11 stycznia 2017 r. W okresie 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych ubezpieczony nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia. Powyższe zaświadczenie zostało wystawione w dniu 26 lutego 2018 r. (informacja z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej k. 5, zeznania odwołującego k. 22-23 a.s., zaświadczenia z Urzędu Pracy (...) W. z dnia 26 lutego 2018 r. k. 15-16, notatka k. 17 a.r.).

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2018 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił ubezpieczonemu M. Z. przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego z uwagi na niedostarczenie organowi rentowemu postanowienia Sądu o ogłoszeniu upadłości prowadzonej działalności gospodarczej. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego nie wynika, aby płatnik składek rozpoczął prowadzenie postępowania likwidacyjnego. Dodał przy tym, że likwidacja pozarolniczej działalności gospodarczej oznacza całkowite zakończenie bytu prawnego podmiotu, definitywne zlikwidowanie jej działalności, a zlikwidowana firma przestaje istnieć na rynku. Jednocześnie organ rentowy nadmienił, że ubezpieczony wykazał ogólny staż pracy w łącznym wymiarze 37 lat, 3 miesięcy i 6 dni okresów składkowych (decyzja z dnia 5 kwietnia 2018 r., znak: (...))

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, ubezpieczony M. Z. wniósł odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 26 kwietnia 2018 r. k. 3 a.s.).

Na rozprawie w dniu 3 października 2018 r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe. Jednocześnie odwołujący oświadczył, że w jego ocenie spełnił wszystkie przesłanki określone w art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, albowiem zlikwidowanie działalności gospodarczej jest równoczesne z ogłoszeniem jej upadłości. Dodał, że nie przeprowadził postępowania upadłościowego prowadzonej przez siebie działalności z uwagi na brak stosownych środków finansowych w związku z doznaną kradzieżą, która miała miejsce w 2013 r. (protokół rozprawy z dnia 3 października 2018 r. k. 21-23 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Za wiarygodne, Sąd Okręgowy uznał również zeznania odwołującego M. Z. (k. 22-23 a.s.), jako że były one logiczne, spójne, a nadto korespondowały z materiałem rzeczowym zgromadzonym w sprawie. Należy jednak zaznaczyć, że spór w niniejszej sprawie koncentrował się nie tyle wokół bezspornych ustaleń faktycznych, ale oceny prawnej zgłoszonego przez odwołującego roszczenia w kontekście spełnienia przez niego wszystkich przesłanek określonych w art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2148).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 5 kwietnia 2018 r., znak: (...)jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W niniejszej sprawie spór pomiędzy stronami postępowania dotyczył kwestii związanej ze spełnieniem przez odwołującego przesłanek uprawniających go do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2148). Ustawa określa m.in. zasady ustalania prawa do świadczeń przedemerytalnych przyznawanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz tryb postępowania o przyznanie tych świadczeń i ich wypłatę.

Przepis art. 2 ust. 1 ww. ustawy w sześciu punktach zawiera enumeratywne wyliczenie kategorii osób, którym przysługuje prawo do świadczenia przedemerytalnego. Prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje zatem osobie, która:

1. do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat – kobieta oraz 61 lat – mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
2. do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat – kobieta oraz 60 lat – mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub
3. do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat – kobieta i 61 lat – mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
4. zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat – kobieta oraz 60 lat – mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
5. do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub
6. do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

Zgodnie natomiast z treścią art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie, która spełnia szczególne warunki wymagane do przyznania prawa do tego świadczenia, jeżeli przez okres co najmniej 6 miesięcy pobierała zasiłek dla bezrobotnych i nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna, w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, a także złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w

terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Z powołanego powyżej przepisu art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wynikają warunki, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o przyznanie na jej rzecz prawa do świadczenia przedemerytalnego. Zgodnie z brzmieniem ww. przepisu prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat – kobieta i 61 lat – mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. W niniejszej sprawie poza sporem pozostawał fakt zarejestrowania się przez ubezpieczonego w charakterze bezrobotnego, pobierania przez niego przez wymagany okres 6 miesięcy zasiłku dla bezrobotnych (od dnia 12 kwietnia 2016 r.), nie odmawiania propozycjom zatrudnienia w okresie zasiłkowym oraz złożenia wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od daty wydania przez Powiatowy Urząd Pracy dokumentu poświadczającego co najmniej 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Bezsporna była również okoliczność co do tego, że ubezpieczony udowodnił wystarczający okres ubezpieczenia (37 lat, 3 miesiące i 6 dni), a także fakt, że w dniu (...) ukończył 61 lat. Okoliczności te znajdowały również odzwierciedlenie w zgromadzonym w niniejszym postępowaniu materiale dowodowym, w szczególności w dokumentach złożonych przez ubezpieczonego do akt rentowych, uznanych przez Sąd za wiarygodne, jako że zostały one sporządzone w sposób rzetelny, przez uprawnione do tego osoby, a ich treść nie była w toku procesu kwestionowana.

Organ rentowy uznał jednak, że ubezpieczony nie spełniła kolejnej przesłanki uprawniającej go do ewentualnego otrzymania prawa do świadczenia przedemerytalnego tj. nie wykazał, że ustanie okresu aktywności zawodowej (prowadzenia działalności gospodarczej) było spowodowane ogłoszeniem upadłości. Ubezpieczony z kolei stał na stanowisku, że wystarczające jest w tym przypadku wykazanie, że zakończył prowadzenie działalności gospodarczej z przyczyn utraty płynności finansowej. Dodał przy tym, że nie przeprowadził postępowania upadłościowego prowadzonej przez siebie działalności z uwagi na brak stosownych środków finansowych w związku z doznana kradzieżą, która miała miejsce w 2013 r.

Mając na uwadze powyższe, podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu Okręgowego w świetle przepisu art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, w przypadku osoby prowadzącej działalność gospodarczą konieczne jest ogłoszenie upadłości, nie wystarczy zatem samo zaprzestanie prowadzenia działalności z powodu m.in. jej nierentowności związanej z utratą płynności finansowej. Proponowane przez ubezpieczonego kryterium braku dochodowości prowadzonej przez niego działalności gospodarczej nie jest bowiem dostatecznie wymierne. Najogólniej ujmując, rentowność to osiąganie dodatniego wyniku finansowego, jej odwrotnością jest deficytowość, powstająca w wypadku straty, czyli ujemnego wyniku finansowego przedsiębiorstwa. Określenie rentowności przedsiębiorstwa z ekonomicznego punktu widzenia jest przy tym zadaniem rachunkowym, przebiegającym według ściśle określonych wzorów, które różnią się w zależności od stosowanej metody analizy rentowności. Wydaje się, że w takim właśnie, potocznym znaczeniu, ubezpieczony posługuje się omawianym terminem. Jest jednak oczywiste, że ustawa nie mogłaby uzależniać uprawnienia do świadczeń przedemerytalnych od potocznego niewymiernego kryterium. Uzależnienie prawa do świadczenia przedemerytalnego od rentowności wymagałoby odwołania się w ustawie do ściśle oznaczonego pojęcia ekonomicznego, precyzyjnego określenia o jaką rentowność chodzi, wskazania sposobu jej ustalania na potrzeby różnych typów działalności gospodarczej oraz wskazania progu deficytowości, decydującego o powstaniu uprawnienia. Wobec faktu, że rentowność przedsiębiorstwa może się zmieniać w czasie, trzeba by było też określić wymagany minimalny okres jej trwania a także ustalić, w jakim zakresie należy brać pod uwagę perspektywę poprawy rentowności. W istocie, należałoby zdecydować, w jakich okolicznościach nierentowność danego przedsiębiorstwa staje się definitywna. Wydaje się oczywiste, że ocen w tym zakresie nie mógłby dokonywać organ przyznający świadczenia przedemerytalne, lecz ekonomista dysponujący określonymi uprawnieniami. Realizacja propozycji ubezpieczonego wymagałaby zatem wprowadzenia szerszej regulacji prawnej i powołania wyspecjalizowanego organu zajmującego się oceną rentowności przedsiębiorstw, których właściciele

ubiegają się o świadczenie przedemerytalne. Zważywszy na cel, o jaki chodzi, takie rozwiązanie nie byłoby racjonalne, przede wszystkim ze względu na wysokie koszty jego stosowania. Ustawodawca przyjął rozwiązanie znacznie prostsze, opierające się na istniejących już instytucjach prawnych i procedurach. Wprowadził bowiem wymaganie ogłoszenia upadłości, zakładając, że w tym wypadku przyczyna zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej i tym samym pozostawania bez pracy osoby ubiegającej się o świadczenie przedemerytalne będzie obiektywna, taka sama w wypadku wszystkich prowadzących działalność gospodarczą, a jej wystąpienie zostanie sprawdzone przez sąd rozpatrujący wniosek o ogłoszenie upadłości. W wypadku osób prowadzących działalność pozarolniczą ustawodawca wymaga dowodów na to, że wnioskodawca nie ma pracy ze względu na okoliczności od niego niezależne. Innymi słowy zwalnia się nie z powodu braku chęci do dalszej pracy czy kalkulacji, z której wynika, że pobieranie świadczenia przedemerytalnego będzie korzystniejsze niż korzyści z prowadzonej działalności, lecz ze względu na drastyczną sytuację prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa. Ustawodawca uznał przy tym, że właściwym dowodem w takiej sytuacji jest ogłoszenie upadłości. Jest to obiektywne kryterium oceny sytuacji ekonomicznej w odniesieniu do przedsiębiorcy. Pozwala ono bowiem w sposób jednoznaczny ustalić, kiedy osoba prowadząca pozarolniczą działalność „pozostaje bez pracy nie z własnej woli”. Takie też stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 listopada 2006 r., w sprawie o sygn. akt SK 66/06, w którym badał zgodność z Konstytucją przepisu właśnie art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Trybunał Konstytucyjny wskazał bowiem, że w stosunku do osób wymienionych w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. warunkiem ubiegania się o świadczenie przedemerytalne jest ogłoszenie upadłości. Z kolei upadłość ma zastosowanie do osób będących przedsiębiorcami, czyli – osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, które we własnym imieniu prowadzą działalność gospodarczą lub zawodową (art. 5 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze). W oparciu o istniejące instytucje prawne i procedury, wymagane jest zatem ogłoszenie upadłości w przypadku zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej.

W konsekwencji, nie można podzielić zarzutu ubezpieczonego, że wystarczającą przesłanką dla przyznania mu świadczenia przedemerytalnego była okoliczność, że zaprzestał on prowadzenia działalności gospodarczej z powodu jej nieopłacalności, związanej z utratą płynności finansowej. W świetle jednoznacznego brzmienia przepisu powołanego art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych konieczne było wykazanie, że ogłoszono upadłość prowadzonego przez ubezpieczonego przedsiębiorstwa. Skoro zatem niespornym w sprawie było to, że nie ogłoszono upadłości prowadzonego przez ubezpieczonego przedsiębiorstwa, jak również niespornym było, że ubezpieczony nie występował z wnioskiem o ogłoszenie upadłości (przyznał to sam ubezpieczony) stwierdzić należało, że decyzja organu rentowego odmawiająca M. Z. prawa do świadczenia emerytalnego była prawidłowa.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku.

Jednocześnie, mając na uwadze zasadę słuszności wyrażoną w treści przepisu art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy nie obciążył odwołującego kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej. Sąd zważył, że ze względu na charakter dochodzonego roszczenia oraz sytuację materialną odwołującego zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w całości, a nawet w części, pozostawałoby w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Ponadto obciążenie odwołującego wskazanymi powyżej kosztami, stanowiłoby nadmierną dla niego dolegliwość mając na uwadze dysproporcję ekonomiczną występującą pomiędzy podmiotami postępowania. Mając na uwadze powyższe okoliczności, w pkt. 2 wyroku, Sąd Okręgowy nie obciążył odwołującego M. Z. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi odwołującego.

M.St.